

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw T. Van Ark
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Betreft Internetconsultatie wijziging Participatiewet
Datum 22 januari 2020

Geachte mevrouw Van Ark,

Het doel van het concept wetsvoorstel 'Wijziging Participatiewet voor verbeteren van de ondersteuning van mensen in de bijstand' kan de BvK, beroepsvereniging voor uitvoerend professionals, alleen maar onderschrijven. Om meer mensen die een beroep doen op de Participatiewet te kunnen ondersteunen, zijn echter ook een aantal randvoorwaarden essentieel. Die verdienen volgens de BvK nog verbetering.

De leden van de BvK, uitvoerende professionals in het publieke sociaal domein, hebben uw voorstellen uitgebreid besproken. Zij hebben ze gewogen op de mate waarin ze een bijdragen kunnen leveren aan actieve participatie van inwoners. En dan met name de mensen die al langere tijd onvoldoende ondersteuning van de overheid hebben ontvangen.

Extra ondersteuning is hard nodig, ...

De BvK is positief over de extra aandacht die het kabinet – in navolging van de Tweede Kamer – wil besteden aan mensen die een beroep op de Participatiewet moeten doen. Die ambitie strookt met de ambitie van onze leden om alle inwoners van hun gemeenten in staat te stellen weer actief deel te nemen aan de samenleving. Daartoe rekent de BvK – anders dan het wetsvoorstel – ook mensen die geen recht hebben op een uitkering ('nuggers') en mensen die een Anw-uitkering ontvangen. Wij verzoeken u dan ook mensen uit deze groepen de wettelijke gelegenheid te bieden om participatieondersteuning te vragen. Dat kan ook werkgevers helpen die met personeelstekorten te maken hebben.

... vraagt extra inzet van mensen ...

Onderzoek van de Erasmus Universiteit laat zien dat re-integratie van mensen die al langere tijd langs de kans staan een kwestie is van een lange adem. Oprechte en frequente aandacht biedt reële mogelijkheden om hen intensiever bij de samenleving te betrekken. Die conclusies sluiten aan bij de ervaringen van onze leden. Tegelijkertijd stellen BvK-leden ook vast dat zij hun handen op dit moment al vol hebben aan de mensen die zij nu al wel ondersteunen. Meer aandacht voor meer inwoners is alleen te realiseren als gemeenten de ruimte krijgen om voldoende én voldoende gekwalificeerd personeel in te zetten om de ambitie in het wetsvoorstel te realiseren.

... en middelen om in de ontwikkeling van mensen te investeren...

Intensiever contact alleen is echter niet voldoende. Uit onderzoek en de uitvoeringspraktijk weten we ook dat het belangrijk is aan te sluiten bij de intrinsieke motivatie en kwaliteiten van mensen en juist die verder te ontwikkelen. Dat vraagt om methodisch handelen en maatwerk.

...neem de conclusie over verplichtingen en sancties van het SCP ter harte...

SCP heeft in haar evaluatierapport geschreven dat nergens naar voren komt "dat het opleggen van verplichtingen en sancties activerend werkt in de zin van meer uitstroom uit een bijstandsuitkering". De wetgever helpt klantmanagers niet door (wederom) top-down mensen te benaderen om afspraken te maken. Mensen die onder de Participatiewet vallen, koesteren soms wantrouwen tegen de gemeente door de vele verplichtingen en sancties. Ook teleurstelling door negatieve eerdere ervaringen met ondersteuning van de gemeente, draagt bij aan dat wantrouwen.

Uit de ervaring van onze leden, onderzoek en literatuur blijkt dat we mensen beter - met ondersteuning - zelf vorm en inhoud kunnen laten geven aan hun re-integratieproces. De klantmanager ondersteunt en faciliteert hen daarbij. De wetgever kan klantmanagers enorm helpen als zij burgers in de gelegenheid stelt zelf meer regie te nemen, bijvoorbeeld in de vorm van het indienen van een eigen Participatieplan.

...oprechte en frequente aandacht is niet te vatten in eenduidige norm.

De BvK snapt dat het wetsvoorstel de extra aandacht probeert te borgen door een norm te stellen. Toch betwijfelt de BvK of dat effectief is. Nog los van de vraag of een vast aantal contactmomenten voor alle mensen zinvol is, ziet de BvK het risico dat de norm een doel op zich gaat worden. Zeker wanneer gemeenten door 'schaarstekeuzes' gedwongen gaan proberen om op papier aan de wettelijke norm te voldoen. Het wetsvoorstel is te belangrijk om te eindigen als een 'vinkje' in het dossier van mensen die graag iets van hun leven willen maken.

Taaleis

De intentie om te komen tot een ruimer beoordelingskader of voldoende aan de taaleis wordt voldaan, zien we als een positieve inzet. Wij onderschrijven het belang van het beheersen van de Nederlandse taal. De basis waarop moet worden gewogen, vult de wetgever niet in maar wordt overgelaten aan de gemeente. Voor een uitvoerend professional kan dit goed uitpakken, maar het kan leiden tot een lastige onderbouwing van de taaleis.

Samengevat

We delen uw ambitie om meer mensen actief te betrekken bij de samenleving. Sterker nog: het is voor onze leden de reden waarom ze – net als u - ooit uitvoerend professional in het sociaal domein zijn geworden. Om die gezamenlijke ambitie kunnen we er niet omheen dat de randvoorwaarden op orde moeten zijn.

Omdat uitvoerend professionals zo'n cruciale rol spelen, zijn wij altijd bereid onze suggesties toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Ido van der Meulen,
Directeur BvK